

Kültür - Sanat

EGE BÖLGESİNDEKİ ALTIN REZERVLERİNİN ASIL KAYNAĞI NEDİR?

Nadir AVŞAROĞLU

Yönetim Kurulu Üyesi

Dünyadaki ilk bakır, kurşun ve demir madeni işletmesi ile ilk metalurjik uygulama Anadolu'da yapılmıştır. Altından yapılmış süs eşyaları da M.Ö 5000 yıllarında Anadolu'da kullanılmaya başlanmıştır. Dünyada ilk altın para M.Ö 700 yıllarında Salihli Şart yöresinde hüküm süren Lidya Kralı Krezüs tarafından basılmıştır.

Dünyada işletilmekte olan altın yataklarından elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda topraklarımızın, altın yataklarının oluşumuna jeolojik açıdan çok elverişli olduğu görülmektedir. Bu nedenle maden aramaları sonucu bulunan işletilebilir altın rezervinin çok üzerinde bir rezerv beklenmektedir. Günümüzde işletilmesi için hazırlıkları sürdürülen başlıca altın yatakları; Bergama Ovacık, Havran Küçükdere, Uşak Eşme, Salihli ve Sivrihisar Kaymaz altın yataklarıdır. Bu yatakların coğrafik konumları göz önünde alındığında; binlerce yıldır meca değiştirerek tüm Ege bölgesine bereket sunan Gediz Nehri ve Gediz'in kolları olan İlke Çayı, Kum Çayı, Gördes Çayı ve Buldan Çayı havzalarında olduğu görülür.

Gediz Havzası'nda oluşan bu altın rezervlerinin nedenine gelince; Yurdumuzda daha çok "Eşek kulakları" ile tanınan ve M.Ö. 700 yıllarında yaşadığı bilinen Phrygia (Frigya) kralı Midas'm öyküsüne dayanır. Anadolu mitolojisine (söylencelerine) göre uzun yıllar önce Ege Bölgesi'nin en önemli tarım maması olan üzüm ve bağların tanrısı olan Zeus'un oğlu Dionysos (Bacchus) uzun yıllar önce bir gün insan kılığında yer yüzünde geziyordu. Üzüm bağlarına ve üzümden oluşturulan şaraplara bereket getirmek için uğraş verirken sarhoş oldu ve sarhoşluğunun da etkisiyle Frigya kralı Midas'ın sarayına kadar geldi. Saray bahçesindeki sarhoşun bir tanrı olduğunu bilmeyen Midas, Dionysos'u güler yüzle karşıladı. Tam on gün on gece ağırladı. Yedikçe yedi Dionysos, içtikçe içti. Sarhoş oldu şarkılar söyledi, sızdı ayıldı. Onun-

cu günün sonunda da tanrı Dionysos Midas'a gerçek kimliğini açıklayarak;

- "Midas dile benden ne dilersem" dedi.

Kral Midas'da hiç düşünmeden;

- "Aman Dionysos, her dokunduğunu altın olsun, başka bir şey istemem" yanıtını verdi.

Midas'm bu dileğini derhal yerine getiren Dionysos teşekkür ederek saraydan ayrıldı. Ancak zavallı Midas akşam olup sofraya oturunca ne kadar kötü bir dilekte bulunduğunu anladı. Ağzına götürdüğü, eline aldığı her şey altın oluyordu. Çocuklarını, karısını ve sevdiği birçok insanı dokunuşları ile altın haline getirdi.

Bu duruma daha fazla dayanmayan Midas, derhal Dionysos'a koştu ve büyüü bozmasına istedi. Dionysos'da ona,

- "Git de Paktolos (Gediz) ırmağında yıkan o zaman büyü bozulur, " dedi.

Bunun üzerine; dokunup altın yaptığı bütün insanlarla birlikte, Gediz (Paktolos) ırmağına gidip yıkanan Midas, tüm sevdikleriyle beraber eski haline döndü .

Midas'daki bu niteliğin Gediz ırmağına geçtiği rivayet olunur. Anadolu mitolojisinde yer alan "Eşek kulaklı" Midas'ın öyküsünü okuduktan sonra Ege bölgesinde Gediz havzasındaki bu altın oluşumlarının Gediz nehrinin bu özelliğinden kaynaklandığı konusundaki benim kafamda bir çok soru işareti var.

